

27 פברואר 2022, כ"ו אדר א תשפ"ב

לכבוד

חה"כ יריב לוי
יו"ר סיעת הליכוד
משכן הכנסת
ירושלים

חה"כ בנימין נתניהו
יו"ר האופוזיציה
משכן הכנסת
ירושלים

חה"כ מיקי לוי
יו"ר הכנסת
משכן הכנסת
ירושלים

- דחוף -

שלום רב,

הנדון: קריאה דחופה להקמת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשה דחופה שתפעלו להקים בדחיפות את ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות, והכל כפי שיפורט להלן:

1. ביום 26.2.2022 פורסם בתקשורת כי בעקבות הפלישה הרוסית לאוקראינה בימים האחרונים, תוך שעות בודדות נרשמה עליה דרסטית במספר הפניות למשרד העלייה והקליטה בבקשה לעלות לישראל, כך שהצטברו מאות פניות להנפקת אשרות עלייה של אזרחים אוקראינים הזכאים לעלות לישראל מכוח חוק השבות.¹ על פי הערכת שר התפוצות נחמן שי כפי שפורסמה היום בתקשורת, באוקראינה מתגוררים כ- 200 אלף יהודים, הזכאים לעלות לישראל מכוח חוק השבות. בין היתר, פניותיהם של אותם זכאים נתקלות בקשיים ואינן מקבלות מענה מלא ומידי עקב העומסים הרבים על לשכות העלייה, וכן האיסור על גברים אזרחים בגיל גיוס לעזוב את אוקראינה.²

2. בהתאם לכך ונוכח קשיים אלו, נערכות היחידות הממשלתיות והרשויות הרלוונטיות לקליטת גל עלייה בהיקף עצום ובמהירות. בין היתר, הופעלו בלשכות העלייה וברשויות הרלוונטיות נהלי חירום להסרת חסמים בירוקרטיים לקבלת אשרות העלייה כדי לסייע למבקשים להגיע ארצה. יתרה מכך, כיום נתכנס הקבינט המדיני-ביטחוני לדון בסוגיית עליית יהודי אוקראינה בנוכחות שר התפוצות נחמן שי ושרת העלייה והקליטה פנינה תמנו-שטה.³

3. יחד עם זאת, על אף שהכנסת ה-24 הושבעה לפני מעל ל-10 חודשים, טרם הוקמה ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות (להלן: "הוועדה"), בשל קושי סיעות האופוזיציה והקואליציה להגיע להסכמות פוליטיות. כידוע, תחומי העניין בהן עוסקת הוועדה קבועים בסעיף 100(7) לתקנון הכנסת, לפיו ועדת העלייה והקליטה תעסוק ב-

"עלייה; קליטה; הטיפול ביורדים; חינוך יהודי וציוני בגולה; מכלול הנושאים הקשורים בעניינים אלה והנמצאים בתחום טיפולו של המוסד לתיאום בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית העולמית ובין ממשלת ישראל והסוכנות היהודית לארץ ישראל."

4. אם כן, חסרונה של ועדה זו, אשר מהווה ועדה קבועה בכנסת, ניכר ובולט נוכח הפעילות הממשלתית הבהולה להצלת חייהם של אזרחי אוקראינה בתחומי עיסוקה. **בהעדר הוועדה, בשעת חירום זו, בה**

¹ איתמר אייכנר "הקבינט ידון בהעלאת יהודים מאוקראינה, תורי ענק בלשכת העלייה בעיר לבוב" ynet (26.2.2022).
² אלכסנדרה לוקש ואטילה שומפלבי "שר התפוצות שי: "עד שהמלחמה תיעצר יהיה קושי בנושא העלייה" ynet (27.2.2022).
³ אייכנר, לעיל הי"ש 1.

- מונחים על כף המאזניים חייהם של המבקשים להגיע לישראל, לא קיים אורגן פרלמנטרי שמוסמך באופן ישיר לפקח על פעילות לשכות ורשויות העלייה והקליטה ועל החלטות הממשלה ולבקרו.
5. יתרה מכך, בהעדר ועדה לא ניתן להבטיח כי המדינה ערוכה באופן מיטבי לקליטת העלייה המסיבית, ומעניקה מענה מלא באופן חוקי ותקין לכל מבקש.
6. זאת ועוד, יצוין כי לוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות ישנן סמכויות ייחודיות ובלעדיות בחוק. כך, בין היתר, הוועדה היא הגורם היחיד שמוסמך לאשר מהן "המטרות הציבוריות" בגינן רשאית הממשלה להתקשר עם הסוכנות היהודית ללא מכרז.⁴ סמכות חיוניות זו מקבלת משקל עודף וחשיבות רבה נוכח העובדה שהסוכנות היהודית נערכת כעת לפתיחת שש נקודות עלייה במעברי הגבול עם מדינות שונות, ופועלת על מנת להבטיח קליטה של הפליטים מאוקראינה במדינות הגבול השכנות.⁵ על מנת שממשלת ישראל תוכל לסייע לה כלכלית בפעילותה באופן חוקי ויעיל במידה ותידרש לכך, יש צורך חיוני ודחוף להקים את הוועדה.
7. לאור האמור, אי-הקמת ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות פוגעת בכוחה של הכנסת למלא את תפקידה ולפקח על פעילות הממשלה בשעת חירום זו. כפי שצינו, אי-הקמת הוועדה עשויה לעלות בכך שתהליכי הקליטה והמיון ייעשו באופן בלתי שקוף לנבחרי הציבור ולציבור עצמו. זאת, כאשר כאמור בתקנון הכנסת קבוע באופן ברור ומובחן כי הוועדה היא הגוף הטבעי המוסמך לעסוק בכך.
8. אשר על כן, אנו קוראים לכם לפעול ולהקים באופן מידי ובהול את ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות של הכנסת.
9. לאור החשיבות הציבורית הרבה בעניין זה, נודה לתשובתכם.

בכבוד רב,

נתאי סוויד
רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

⁴ סעיף 11א לחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, תשי"ג-1952.
⁵ אייכנר, לעיל ה"ש 1.